

Nr 116.

Av herr **Gustafsson** i Bråusta **m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om begränsning av alkoholhalten i de spritdrycker, som må i riket försäljas.

Nykterhetsfrågan utgör alltså en av landets allra viktigaste frågor, och för en nyttig lösning av denna fråga böra alla goda krafter samverka. Vi ha ju frågan om rent förbud för alla spritdrycker uppe. Men många ha svårt för att tro på möjligheten av förbudets genomförande och uppehållande — fast de för övrigt icke ha någonting däremot. Andra, som varken tro på det rena förbudet eller önska det, skola dock måhända finnas villiga att vara med om en nykterhetsreform, som avser att sänka alkoholhalten i de starkaste och därför i sina verkningar mest brutaliserande och förödande rusdryckerna. »Vill ni verklig full nykterhet, så höj skatten och sänk alkoholhalten i spritdryckerna, detta är genaste vägen», skrev en gång L. O. Smith. Denna väg har behjärtats av många. Bland andra ha flera framstående läkare förklarat sin anslutning till denna väg.

Att något måste göras för att stävja rusdryckernas sorgliga och fördärvbringande välde, borde alla vara eniga om. Som det nu är, kan det icke få vara i längden.

Ty att upprätta och underhålla stora och dyra drinkareasyler med läkare, förvaltning och tjänstepersonal för att där årligen intaga några hundra försupna som, utkomna, snart kunna återsjunga i eländet på nytt, men lämna rusdryckerna samma frihet som de nu ha, då bortåt 50 tusen vanedrinkare finnas i landet — det vore ju icke klokt.

Man hänvisar till *uppfostran* och *upplysning*, och vi äro de första att erkänna dessas stora betydelse. Men saknar då vårt folk alldeles uppfostran och upplysning, när vårt skolväsende anses vara bland de bästa i hela världen? Och duka icke många under, som erhållit både en god uppfostran och t. o. m. akademisk upplysning? När »upplysningen» kommer i sin mest gripande form, då är det ofta för sent, ty kraften är merendels borta att stå upp och gå den nyktra vägen.

Man säger — och med viss rätt — att det icke går att med yttre lagbud bota ett moraliskt ont. Hjälp, läkedom, kraften måste komma inifrån. Ja, visserligen. »Men lagen är god, då den rätteligen brukas.» Lagen bör vara en upplysare om det onda samt en tuktomästare till det goda. Detta blir den också, då den är vis, god och allvarlig. Lagarna böra gå framför folket, vägledande, värnande för det onda och fostrande till det goda och ej komma efteråt, som surdegen i ugnen, då det är för sent.

Dock måste lagarna vila på den grundval, som utgöres av rättskänslan och anslutningen hos de mest upplysta, rättänkande och välsinnade i nationen.

Nu måste vi ju säga oss, att dryckenskapen är en last, som icke direkt har sin upprinnelse i våra naturliga begär — ehuru den lätt nog skaffar sig härskarsäte där — utan den är mera en utifrån inympad last, som snart nog smider oss människor i vanans bojor och sedan håller oss kvar med stark hand.

Det skulle väl med rätta då kunna tänkas, att denna last och den fara, som henne åtföljer, kan begränsas, hämmas och så småningom alldeles avlägsnas just genom klok lagstiftning.

Att helt borttaga det onda ur världen är ju omöjligt, lika omöjligt är att avlägsna frestelsen till det onda. Men att genom klok och vis lagstiftning söka hämma det onda och avlägsna frestelserna därtill, hör dock folkets ledare och lagstiftare till.

Att få folket i sin helhet att dricka endast vatten, mjölk, saft och dylika drycker blir nog icke så lätt. Men att nedbringa alkoholhalten i folkets drycker bör gå lättare. Och vad är det i njutningsdryckerna, som utgör det skadliga och fördärvliga elementet? Jo, just den höga alkoholhalten. Det är denna, som vi i första hand måste åt; dess låga måste, så att säga, skruvas ned och dämpas, ty därifrån uppkomma de moraliska vådeldarna.

Så t. ex. borde ju i *maltdryckerna* icke maltet, som är ett näringsämne, beskattas, utan alkoholen, som utgör faran i dessa drycker. Maltet gör intet ont. Ju högre alkoholhalt dessa drycker innehålla, ju skad-

ligare bli de, ju fler frestelser till fylleri framkalla de. Därför borde de beskattas progressivt uppåt allt efter deras *alkoholhalt*, men icke efter den kvantitet malt, som använts vid deras frambringande.

Genom en automatisk sänkning av alkoholhalten i de starkare spritdryckerna år för år skulle vi på en naturlig och enkel väg komma till en större folknykterhet.

Om vi betrakta naturens hushållning och lagar, finna vi där planmässighet och anpassning till rådande förhållanden. Årstiderna övergå ej ögonblickligt utan mera långsamt och varsamt i varandra. Dag och natt förmedlas av morgon- och aftonrodnaden. Naturen gör inga språng eller tvära omkastningar, utan låter det ena mer omärkligt och lugnt övergå i det andra. Och när naturen någon gång bryter denna regel och far mera våldsamt ut, medför det förödelse. Skulle vi icke kunna lära härav och taga frågan om rusdryckernas begränsning och tillbakaträngande på ett klokt, naturligt sätt, så att vi tappa av dem spriten år för år, tills vi få allmän nykterhet såsom en given naturlig följd härav?

Oss förefaller denna väg till nykterhet vara så förnuftig och direkt till målet ledande, att vi förundra oss över, huru personer, som verkligen vilja en bättre sakernas ordning beträffande vårt folks nykterhet, kunnat stå tveksamma, då det gällt att beträda den.

Rent rusdrycksförbud kunna vi väl icke gärna tänka på att få före 1935, då ju den del av våra finanser, som rör samhällenas inkomster av spritdryckerna, äro uppgjorda eller beräknade till dess. Det är 20 år dit.

Om det t. ex. bestämdes, att här i landet inga rusdrycker finge försälas, som innehölle mer än 40 volymprocent alkohol från och med 1916 samt att alkoholstyrkan i dessa drycker sedan automatiskt skulle sänkas med 2 procent om året under de därpå följande 10 åren, så skulle vi om 10 års tid därefter befinna oss i ett mycket bättre läge beträffande denna fråga. Det värsta eländet vore borta, folket vore nyktrare, hela ställningen klarare. Något hinder för fortsatt nykterhetslagstiftning kunde detta under inga förhållanden innebära.

Jag vågar alltså vördsamt föreslå,

att riksdagen ville ingå med en skrivelse till Kungl. Maj:t, vari riksdagen hemställer, att Kungl. Maj:t ville taga i övervägande möjligheten av en lagstiftning, som avser att från och med 1916 eller något år senare inga spritdrycker må i riket få för-

säljas, som innehålla mer än 40 procents alkoholstyrka samt att denna alkoholstyrka sedan under de närmast följande 10 åren skall sänkas med 2 procent vid varje begynnande år.

Stockholm den 28 maj 1914.

L. E. Gustafsson i Brånsta.

Axel Lundblad.

Joh. Zelahn.
